

HƯƠNG GÂY MÙI NHỚ

Bình-nguyên Lộc

Đó là hàng sách to nhất Saigon. Không giờ phút nào mà cửa hàng không đông đến hàng trăm khách... À, không phải là khách tiêu thụ đâu, mà là khách xem chơi và đọc cộp.

Có những anh chàng đọc tiểu thuyết Tây ngay trong ấy, mỗi ngày tới đọc độ mười trang. Loại tiểu thuyết được xén ở cả ba mặt, lật ra dễ dàng quá.

Lẽ dĩ nhiên là trong đám ấy có độ một chục người mua và lối vài cậu... đạo sách.

Hiệu phải mượn rất đông hơn viên, toàn là con gái, để kín đáo làm nữ gián điệp theo dõi mấy cậu đạo hiểm hoi ấy, tuy bề ngoài họ vẫn là những cô bán hàng.

Tồn không thuộc vào hạng khách nào kể trên cả. Chàng là người tìm tòi...lục lạo để phát kiến sách lạ, và lâu lắm, chàng mới tìm ra một quyển, có khi mất hàng tháng hiệu sách mới lấy được của chàng vài mươi đồng.

Thế nên chàng có vẻ khả nghi nhất, và có lẽ là kẻ bị coi chừng nhiều nhất.

Hôm ấy chàng đứng một mình trong một xó tương đối tối hù, nơi bày sách ế độ vì khó tiêu; hoặc vì quá mắc tiền.

Chàng không rờ tới sách mà chỉ đọc nhãn sách in trên các gáy thôi. À, cái đó lại càng khả nghi hơn.

Có lẽ mấy cô đang tự nói thầm : "Thằng này làm bộ, không buồn cầm sách lên, nhưng biết đâu đó là thủ đoạn khôn khéo nhất để làm một cú rất đáng đồng tiền".

Chàng đứng đó hơn hai tiếng đồng hồ. Xem chừng chàng chắc là phải mệt ghê hồn, nên một cô nổi đóa bước vào trong, xắn rấn gần chàng.

Hiệu sách này buôn bán đúng theo truyền thống Âu Mỹ, nghĩa là để khách tự do, không hỏi, vì hỏi tức là làm áp lực. Thế nên cô nọ chỉ đuổi khéo anh chàng kỳ dị và khả nghi này bằng sự có mặt của cô ta thôi.

Chàng phải hiểu rằng cô ấy muốn nói một cách câm lặng : "Ông mua hay không mua ? Chọn gì mà đến hai tiếng đồng hồ, báo hại người ta xem chừng đến mỏi mắt. Ông nên đi là hơn".

Nhưng Tồn lại không nghe những lời ấy mà đáng lý chàng phải nghe. Mặc dầu đó là lời nói không được thốt ra, chàng phải nghe bởi chàng thông minh và tế nhị lắm.

Chàng không nghe vì chàng bận nghe thứ khác và trí óc đang bị thứ ấy quấy rầy.

Cô áo xanh đứng đó được ba phút mà chàng vẫn không nhúc nhích nên cô bắt đầu nổi nóng.

Thình linh cô nghe chàng hỏi :

– Xin lỗi cô, nước hoa cô đang dùng hiệu gì ?

A, thằng cha này mới đáng ghét chó ! Giò nó lại trở ngón tán tỉnh nữa đây !

Đang nổi dóa cô ấy đâm khùng :

– Nè, ông đừng vô lễ, tôi nói cho ông biết...

Tồn bình thân nói :

– Không có gì mà cô làm to chuyện. Nếu cô biết phong tục Âu Mỹ thì một câu hỏi như vậy là thường. Người đàn ông có thể thích vợ mình dùng loại nước hoa nào đó và gặp được loại ấy dĩ nhiên họ truy tìm căn cước để xúi vợ họ mua.

– À, thì ra là vậy. Tôi cứ ngỡ... Xin lỗi ông nhé.

– Khỏi, tôi chỉ cần biết tên thứ nước hoa của cô thôi.

– Ông mới đến đây lần đầu ? Hình như là không phải vậy. Tôi nhớ ra ông là một gương mặt rất quen mà ?

– Đúng thế. Nhưng thường thì cô đứng chung với các cô khác, nhiều mùi lẫn lộn nhau, một là hương của cô chưa bao giờ nổi bật như hôm nay, hai là tôi thoáng nghe cái hương ấy, nhưng không lẽ lại hô : “Nào, các cô đứng dang ra coi, để tôi đánh hơi từng cô, tôi cần truy nã một mùi hương trong mớ hương hỗn hợp của quý cô”.

Nếu tôi làm thế tôi đã bị tát tay rồi.

Cô gái áo xanh, nước da bánh mật, cười dòn lên rồi nói :

– Cứ theo lời ông thì ông hỏi nghiêm trang, chó không phải cố ý tán tỉnh tôi. Nhưng tôi còn hơi nghi ngờ.

Tốt hơn là ông đưa bà đến đây. Bà hỏi thì tôi nói ngay.

Tồn châu mày. Bà ở đâu mà đưa đến bây giờ ?

Đó là mùi hương của Thủy, mà Thủy đã đi lấy chồng mất từ năm năm nay rồi.

– Vâng, để tôi đưa vợ tôi đến.

Tồn không biết đáp làm sao cho trôi, nên hứa như vậy cho qua chuyện, và cô gái áo xanh an lòng, đi làm công việc khác.

Người nữ gián điệp rời khỏi nơi đây hơn năm phút đồng hồ rồi mà hương thừa của nàng còn thoang thoảng chưa phai.

Ngày đầu cô ấy vào làm ở đây, ngày ấy Tồn cũng có đến – ấy, chàng là con một sách, không hôm nào là không có mặt những nơi bán loại hàng hóa mà các tay triệu phú không bao giờ thèm mua – và cũng đã nghe mùi hương đó.

Lần ấy chàng bỗng vụt sống lại cuộc đời của chàng năm năm về trước một cách mãnh liệt, khi mà mùi hương nặc danh kia như bấm vào một cái nút điện làm hoạt động cả bộ máy ký ức của chàng.

Lạ quá, một tấm ảnh, một bức thư của người cũ không có khả năng khôi phục dĩ vãng cho bằng một mùi vị, bất cứ dĩ vãng nào, mà nhứt là dĩ vãng về một mối tình.

Khắp thế giới đều nghe danh chiếc bánh Madeleines nhúng nước trà của Marcel Proust, chiếc bánh mà mùi vị gợi nhớ lại tất cả những chi tiết tỉ mỉ, những hình xưa, bóng chết, những chơn trời năm cũ, những gương mặt thân yêu, cho đến những tiếng động không đâu, tiếng một chiếc muỗng khuấy ly, tiếng một con ve sầu ngoài vườn, tất cả đều hiện hồn về.

Nhứt là anh chàng không còn giữ được món kỷ niệm nào về Thủy cá. Bao nhiêu thư từ hình ảnh của nàng, chàng đã thiêu hủy hết, nói là để tránh gây rắc rối, phiền phức cho một cô gái đã lấy chồng mà thật ra chính vì hờn giận cho nên mùi hương ấy càng quý báu hơn lên vì đó là nguồn gợi nhớ độc nhất.

Rất nhiều lần Tôn muốn tìm biết, nhưng cô mặc áo xanh tư niên ấy cứ bện rộn mãi, với lại cô không bao giờ đứng một mình nơi chỗ vắng nên Tôn đành thôi. không hỏi được. Và lại chàng cũng không dám chắc rằng chính cô gái nước da bánh mật lại thơm cái mùi hương đó. Ở đây cô nào cũng xức nước hoa cả, mà Tôn lại đại dột cú hồ nghi các cô hao hao giống Thủy, trắng trẻo và mảnh mai, hơn là nhằm cô gái áo xanh, cô nầy hơi cao lớn, môi dày quá, mày rậm quá, không giống Thủy chút nào.

Tôn đứng tần ngần nơi đó một hồi lâu nữa, mắt vẫn nhìn gáy sách nhưng chỉ thấy buổi gặp gỡ cuối cùng giữa Thủy và chàng, họ hẹn nhau để mà chào vĩnh biệt.

Khi Tôn ra nhà sách đi ngang qua cô áo xanh nước da bánh mật, chàng rất muốn đứng lại, nhưng không dám nên đi luôn ra cửa.

Các tay chế tạo nước hoa ngày nay họ khôn quý không tưởng tượng được. Thay vì chỉ quanh đi quẩn lại với năm bảy mùi như hồi xưa, họ sáng tác hàng vạn mùi khác nhau, mà phụ nữ họ cũng hóm lóm, mỗi cô chọn một mùi hợp với cá tánh của mình, thành thử trong một bữa tiệc đông hàng bốn mươi đàn bà, có thể không có hai mùi trùng hương với nhau. Họ mang thẻ căn cước bằng hương riêng của họ, lấm cô lại khôn quý hơn các kỹ nghệ gia nữa là pha trộn vài thứ nước hoa lại để tạo nên một mùi hỗn hợp, độc đáo mà không làm sao mà tìm ra một người thứ nhì thơm y như vậy.

Kể từ hôm ấy, Tôn và cô gái áo xanh không còn nặc danh đối với nhau nữa. Cô gái môi dày là hình bóng của Thủy, nếu chàng nhắm mắt lại, còn Tôn là một gã si tình cô, theo ngộ nhận của cô.

Ừ, gã hứa rồi không bao giờ đưa vợ tới cả, nên cô ấy định ninh rằng gã chỉ kiếm có để tán cô ta thôi.

Cô ta rất buồn cười, và để cho gã leo cây chơi, cô ta không bao giờ thềm lại gần cả.

Nhưng Tôn đã có cách đến gần cô áo xanh. Hấn rình – Vâng, bây giờ thì chính hẳn rình cô gái, chớ không phải cô gái rình hẳn nữa, hẳn rình để chờ cô ta đứng không rồi chụp lẹ quyển sách, chạy tới nhò cô ta gói.

Công việc gói sách, làm phiếu trả tiền kéo dài được mấy phút và suốt thời gian ngắn ngủi ấy Tôn đứng cạnh cô gái đó, làm bộ như để kiểm soát coi cô ta có ghi sai hay không. Những lúc ấy chàng luôn luôn nhắm mắt lại để chiêm bao thấy Thủy.

Trò chơi này tốn tiền quá sức vì ngày nào Tôn cũng mua một quyển sách, may là chàng chọn loại sách rẻ tiền nhất, loại bỏ túi, giá 1 C, chỉ có hai mươi đồng một quyển thôi.

Khổ nhất là phải mua trùng. Tủ sách nhà chàng chứa đến bốn quyển Le Grand Meaulnes. Chẳng, loại sách bỏ túi bày la liệt trên chiếc bàn ngoài hết, rất dễ chụp lấy, mà khi chụp vội vàng thì không còn chọn lựa kịp nữa.

Chàng đã phải sắm thêm hai tủ sách lớn mà cũng chứa không hết loại sách rẻ tiền đó, lắm quyển chàng chưa lật ra lần nào.

Cô hàng sách đoán biết cái gì, không đúng lắm, nhưng vẫn đúng phần nào, là anh chàng này mua sách không phải để xem, mà chỉ để gần cô ta thôi.

Nhưng cô nghĩ rằng đó là anh chàng nhút nhát hoặc thiếu kinh nghiệm đã mua sách trên hai trăm lần rồi mà chưa dám nói gì cả. Hoặc nếu ngại chỗ đông người, chưa biết đón đường cô ở đâu đó, ngoài phố.

Cô ta rất buồn cười, nhưng hơi thương xót hẳn nên không nỡ kể chuyện cho đồng nghiệp cô ta nghe để cả hiệu cùng cười chơi.

Người con gái lạ lắm. Đoán rằng gã si tình này đã có gia đình – mà chính miệng hẳn thú nhận như vậy – cô gái đoan trang này không mong mọi gì cả, nhưng cô ta vẫn nghe êm ái lạ kỳ trong lòng mỗi lần nhận gói quyển sách mà kẻ si cô, trao cho cô.

Hôm nào chàng đến trễ là cô ta hơi nhớ nhó. Không, cô ta không thềm yêu người có vợ đâu, cho dẫu chàng có đeo đuổi và tán cô ta suốt hai năm đi nữa, nhưng cuộc tìm thấy mặt cô của hẳn là môn trốn dụi nhẹ làm cho cô ta vui vui.

Là một cây rần mắt, cô gái môi dày bèn nghĩ ra một trò đùa mà cô tưởng tượng trước rất ngộ nghĩnh.

“À, hẳn bảo là hẳn chỉ muốn biết tên thứ nước hoa mà ta dùng thôi, chớ không phải tán gái, và ngằm cắt nghĩa sự lẩn la của hẳn bằng lý do đó.

“VẬY MÌNH CỨ ĐỔI NƯỚC HOA CHƠI. HẮM NÓI LÁO THÌ HẮN SẼ KHÔNG BỊ VIỆT VỊ KHI NGHE MÙI HƯƠNG KHÁC, MÀ HẮN SẼ NGỠ NGÀNG, KHÔNG BIẾT ẪN LÀM SAO, NÓI LÀM SAO CHO TRÔI CÁI VỤ NẶNG TỚI CỦA HẮN, CHO DẤU LÀ NÓI THÂM THÔI.

“ĐỂ XEM THỬ HẮN ĐỦ THÔNG MINH ĐỂ BỊA MỘT LÝ DO KHÁC HAY KHÔNG, KHI MÌNH HỎI VẶN HẮN. CHẮC MÌNH SẼ ĐƯỢC CƯỜI TRƯỚC SỰ BỒI RỐI CỦA HẮN”

VẬY CÔ GÁI KHÔNG DÙNG HIỆU ESZOUKA NỮA, ĐÓ LÀ LOẠI NƯỚC HOA CỦA NGA CỔ THỜI MÀ CHẾ TẠI ANH QUỐC BẰNG CÁCH MUA BẰNG – SÁNG – CHẾ. NƯỚC HOA ẤY RẤT HIẾM CÓ Ở SAIGON, THOM MÙI DA CỦA DÃ THÚ, ĐÀN ÔNG RẤT MÊ : CÔ BẮT ĐẦU DÙNG HIỆU CHANEL SỐ 5, CŨNG LÀ MỘT HIỆU ĐẮC TIÊN, MÙI HƯƠNG RẤT ĐÀI CẮC, NHƯNG BÁN TRÀN ĐỒNG Ở ĐÂY, AI CÓ TIỀN LÀ MUA ĐƯỢC.

Hôm ẤY GÃ SI TÌNH VÔ DANH CŨNG ĐẾN VÀO GIỜ THƯỜNG LỆ LÀ MƯỜI GIỜ SÁNG, VÀ CŨNG RÌNH CÔ GÁI ÁO XANH, CHỜ ĐỢI PHÚT RÀNH TAY CỦA CÔ.

CÔ GÁI BẮT ĐẦU MONG ĐỢI HỒI CHÍN GIỜ RƯỠI, CÔ TA RẤT TINH NGHỊCH VÀ ỪA CƯỜI ĐÙA, VÀ KHI THẤY MẶT ANH CHÀNG MUA MÃI LOẠI SÁCH BỎ TÚI, CÔ TA CỐ LÀM VIỆC NHANH CHÓNG ĐỂ ĐƯỢC RÀNH TAY.

Hôm nay Tồn không phải rình lâu, và vì quá vội, chàng chụp lăm một quyển đôi, dầy bằng hai quyển thường và dĩ nhiên giá cũng cao bằng hai.

Chàng nhắm cái đích xanh và bước tới. Chàng nhắm mắt lại liền sau khi cô gái đưa tay ra, và thình lình, chàng bỗng nghe lạc hướng.

Cô Thủy không còn ở trước mặt chàng nữa. Đó là một cô gái khác, một mùi hương khác, mùi hương sang trọng nhưng quá tầm thường vì được rất nhiều người dùng.

Tồn rụng rời vì Thủy lần này thật là chết hẳn rồi, không làm sao mà tìm lại được nữa. Chàng phải mất đến năm năm mới nghe lại mùi Eszouka, thì chưa để mười năm nữa, chàng sẽ bắt gặp lần thứ ba cái mùi gọi nhớ đó.

Thủy đã chết và ngàn năm vĩnh biệt. Nàng đã đi vào dĩ vãng của chàng thật sự, kể từ hôm nay, đi vào đó lần thứ nhì, cách lần thứ nhất năm năm trời.

Tồn mở mắt ra và chỉ thấy mái tóc dài phủ lưng của cô gái áo xanh, nàng bận biên phiếu trên một chiếc bàn con đặt phía trong, cách bàn để sách bỏ túi một khoảng trống bảy tấc. Rầu lòng, chàng bỏ đi bước trước lại quây trả tiền, đứng đợi, mắt nhìn mãi cái đĩa đựng tiền bằng thủy tinh để khỏi phải thấy người không phải là Thủy.

Hôm sau, cô gái áo xanh đợi tới mười giờ rưỡi mà gã si tình câm lặng, mãi không thấy đâu cả.

Cô hơi buồn buồn, và nhơn một lúc rảnh tay, cô ta phóng mắt ra đại lộ Lê Lợi.

Gã mê gái mà nhút nhát, đang đứng trên vỉa hè trước hiệu sách, hai tay nhét túi quần, mặt nhìn gạch xi-măng màu mà hiệu sách lót vỉa hè riêng nơi đó.

Thình lình cô gái áo xanh vụt hiểu. Quả thật hẳn không phải là anh chàng bặm lăm có ý muốn tán cô ta mà không dám.

Gã không vào hiệu nữa vì gã không tìm thấy mùi hương Eszouka mà chắc chắn đã gọi hẳn nhớ một người yêu cũ năm nào, chớ không phải muốn mua cho vợ đâu như hẳn đã nói láo.

Nếu muốn vợ hẳn biết nước hoa ấy thì không có gì dễ bằng : hẳn cứ đưa vợ hẳn tới là xong vì cô đã hứa nói sự thật với người đàn bà ấy.

Bằng như muốn tán cô thì cho đâu cô xúc nước hoa nào, cô vẫn là cô thôi.

“Trời ơi, cô áo xanh kêu than thầm, đời này lại có kẻ trung kiên đến thế với một mối tình hay sao ?

Mình cứ nghe bạn hữu mình rửa nam phái rằng lũ nó quên hơn tình mau lẹ lắm, như trẻ con một tuổi quên mẹ chúng, khi các bà mẹ ấy chẳng may chết đi”.

Bỗng dưng người con gái áo xanh đâm ra cảm tình với con người độc nhất vô nhị trên đời này mà còn biết yêu dai dẳng như người xưa, chớ không thờ ơ, không ché giễu thâm chàng nữa.

Chàng đứng đó hàng giờ, không vào vì trong ấy ảo ảnh không còn, mà cũng không đi, vì bấy giờ ảo ảnh mờ rồi, một ảnh thật nổi lên, gương mặt cô gái có nước da bánh mật và đôi môi đầy.

Nếu làn da trắng mát chiếm lòng thì cái nước da bánh mật không son phấn lại mặn mòi hơn bội phần. Và người phụ nữ có đôi môi đầy là người yêu biết rất bông bột.

Tồn nhớ ra thì nụ cười kín đáo của cô gái áo xanh để mê không biết bao nhiêu mà chàng đã thờ ơ chỉ vì mùi hương năm cũ làm chàng tối mắt thôi.

Tuy nhiên chàng vẫn đứng đó đến hơn một tuần lễ. Con người trung kiên với một mối tình này, không thể quên mau quá như bao nhiêu người khác.

Sáng thứ ba hôm đó chàng vào hiệu, và hỏi ngay cô gái nước da bánh mật.

– Thưa cô, cô có quyển “Hình bóng mới” hay không ?

Cô gái hiểu ngay, mỉm cười hóm hỉnh và hỏi lại :

- Thế ông không thích quyển “Hương cố nhân” à ?
- Cố nhân đã chết mà thời nay không có phép lại gậy phép, đưa màu để giúp nàng sống lại.
- Thì ra ông cũng khá thực tế đó.
- Chỉ tới mức nào thôi cô à.

(Tu ãn báo “Buổi sáng”, 1964)